

Pastor Anders Gustaf Skeppstedt

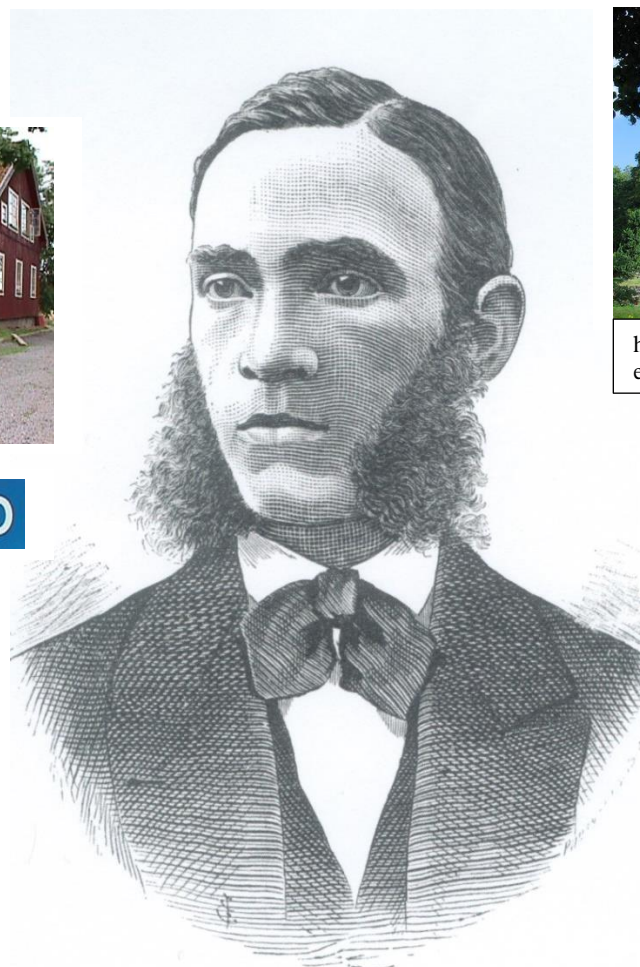
1850 – 1880



http://www.allakartor.se/venue_images_475/56672_92919001.jpg



KYRKERUD



By kyrka
med
Anders Gustaf Skeppstedts
grav

En kort beskrivning av Anders Gustaf Skeppstedts liv

Anders Gustaf Skeppstedt växte upp i Nedre Ullerud i Värmland, gick i skola i Karlstad och studerade i Stockholm samt vid Augustanasynodens College & Seminarium, vilket då låg i Paxton, Illinois, USA, där han examinerades som pastor år 1872. Under perioden 1872-1878 verkade han som pastor inom Augustanasynoden, där han kämpade mot frikyrkliga strömningar i P.P. Waldenströms anda som spreds inom de skandinaviska Augustanasynodens församlingar. På grund av sjukdom återvände han till Sverige och vistades bl.a. tidvis i Visby på en badanstalt för att kurera sin hälsa, som föreföll att återvända. Under våren 1879 examinerades han till präst inom svenska kyrkan och tillträdde då en befattning som vice komminister i By pastorat, där hans predikningar blev mycket uppskattade. Han planerade att återvända till Nordamerika för att fortsätta sin verksamhet inom Augustanasynoden. Strax före den planerade avresan insjuknade han dock igen och avled i juni 1880 i komministerbostället Kyrkerud. Han är begravd på By kyrkogård, nära kyrkan.

Beskrivningen är till stor del hämtad från Augustanasynodens tidskrift Korsbaneret för 1882, sidorna 77- 131.

Askim, Göteborg i december 2017

Örjan Skeppstedt - en släkting till Anders Gustaf Skeppstedt

Pastor Anders Gustaf Skeppstedt

En kort beskrivning av hans liv

Örjan Skeppstedt

Innehåll

	sida
Uppväxt, skolgång och studier i Sverige. 1850 – 1871	3
Resa till Nordamerika. Studier och prästexamen vid Augustanasynodens College & Seminarium. Arbete som pastor i Augustanasynodens församling i Fremont, Illinois och Bethaniaförsamlingen i Chicago. 1871 – 1878	4
Återkomst till Sverige. Konvalescenstid och återhämtning från lungsjukdom. Prästexamen inom svenska kyrkan. Tjänstgöring som vice komminister i By. 1878 – 1880	6
Anders Gustafs sista tid och död. Gravplats på By kyrkogård. 1880	8
Något om Anders Gustaf Skeppstedts diktning.	8
Efterskrift	12

Uppväxt, skolgång och studier i Sverige 1850 - 1871

Anders Gustaf Skeppstedt föddes den 27 januari 1850 i Nedre Ulleruds församling, Värmland. Hans föräldrar var Anders Peter Skeppstedt och Karin Nilsson. Anders Gustaf var 5:e barnet i en barnaskara på 10 barn, 2 pojkar och 8 flickor. Fadern, Anders Peter, var klensmedsmästare vid Mölnbacka Bruk i Nedre Ullerud.

Männen i den Skeppstedtssläkten i rakt uppåtgående led före Anders Gustav var smeder vid olika bruk i Närke, Östergötland och Värmland i 4 generationer från fadern Anders Peter upp till Gustaf Andersson Schiepstedt född 1732, som var son till den person, Anders Andersson (Schiepstedt), som först hade namnet "Skeppstedt" och därmed kan ses som släktens anfader. Denne Anders, som var född 1696 i Fällersta, Gällersta i Närke, var "ryttare för Fällersta rote och by". Anders bytte efternamnet Andersson till Schiepstedt eller Schiepstedt, som sannolikt är ett soldatnamn, vars ursprung inte är fastställt men som skulle kunna ha anknytning till platsen Skeppsta eller Schiepsta, som ligger nära Gällersta.

Anders Gustafs skolgång är inte klarlagd i detalj, men från 1860 – 1867, dvs. från 10-16 års ålder var han inskriven i Karlstads Högre Allmänna läroverk¹. Därefter fortsatte han studier i hemmet under ett par år under ledning av en informator innan han begav sig till Stockholm tillsammans med en skolkamrat för fortsatta studier vid läroverket Stockholms Lyceum².

Stockholms Lyceum³ var en privat läroanstalt motsvarande både skola och gymnasium med samma läroämnen som vid de allmänna läroverken men med större valfrihet vad gällde språk. Vid Lycéet kunde ynglingar antas med "hvad ålder och kunskapsmått som helst" och "inhämta tillräckliga kunskaper för att vid Universitetet (Uppsala) taga fullständig och hedrande studentexamen". Avgifterna för studier vid Lycéet var låga trots att något statligt understöd inte utgick.

Anders Gustaf började sina studier vid Stockholms Lycéum hösten 1869 sannolikt med avsikten att så småningom bli präst, en målsättning som han kommit fram till i 17-årsåldern⁴. Studierna bedrevs under knappa ekonomiska villkor. Han reste hem till Värmland till julen 1869 och predikade då för första gången i Nedre Ulleruds kyrka med bl.a. sina föräldrar som åhörare. Vistelsen på hemorten blev längre än över jullovet. Under våren 1870 var han predikobiträde åt Nedre Ulleruds församlings pastor och han återvände till Stockholm först till hösten 1870, då för att bereda sig för Studentexamen.⁵

Att ta studentexamen vid Stockholms Lyceum innebar avläggande av delexamina i flera ämnen vid universitet. Anders Gustaf reste efter en kort vistelse i Stockholm till Uppsala där han examinerades i några delämnen. Tyvärr misslyckades han med att bli godkänd i latin, enligt vad han själv skrivit till en bekant beroende på slarvfel. En orsak till detta var sannolikt att han var mycket medtagen eftersom han under höstens vistelse i Stockholm och Uppsala haft ekonomiska problem och därför inte kunnat äta ordentligt. Hans rektor vid Lyceum, Carl

¹ Biografiska anteckningar över lärjungar vid Karlstads HAL. C.E. Nygren, sidan 109

² Korsbaneret 1882, sid 82

³ Anteckningar och statistiska upplysningar över Sverige

⁴ Korsbaneret 1882, sid 83

⁵ Korsbaneret 1882, sid 89-91

Johan Bohman, lär ha ansett att han borde ha kunnat godkännas men den examinerande läraren var enligt Anders Gustaf ”ej foglig”⁶.

Anders Gustaf stannade i Stockholm under hösten 1870 och återvände till Nedre Ullerud igen till julen 1870. Hans avsikt var nog att återvända till Stockholm på våren 1871 för att kunna avlägga studentexamen och kunna fortsätta studierna för att bli präst i svenska kyrkan. Det tidigare misslyckandet i studentexamen tillsammans med ekonomiska svårigheter samt ett ökande tvivel om att tjänstgöra som präst i svenska kyrkan gjorde emellertid att han i stället i april 1871 bestämde sig för att resa till Amerika. Ytterligare en bidragande orsak till detta var att han nu hade kommit i åldern för militärtjänstgöring, vilken han inte ansåg sig vara lämpad för.

Resa till Nordamerika. Studier och prästexamen vid Augustanasynodens College & Seminarium. Arbeta som pastor i Augustanasynodens församling i Fremont, Illinois och Bethaniasförsamlingen i Chicago. 1871-1878

Resan till Amerika fördröjdes emellertid några månader så att han först i slutet av sommaren 1871 reste till Augustanasynodens College & Seminarium, vilket då låg i Paxton, Illinois. Tillsammans med Anders Gustaf reste pastorn Johan Seleen med hustru Sofia och två barn, Carl och Ida.^{7, 8} Seleen var Teologie Doktor och hade under många år ett betydande inflytande inom Augustanasynoden⁹.

Augustanasynoden¹⁰ har sitt namn efter Augsburgska trosbekännelsen. (*Augustana* kommer av *Confessio Augustana* = Augsburgska trosbekännelsen och synod är en kyrklig sammanslutning.) Den var det svenska Evangelisk-lutherska trossamfundet i USA 1860-1962. Synoden bestod av församlingar som ingick i s.k. konferenser, motsvarande de svenska stiftet. 1962 slogs Augustanasynoden samman med några andra lutherska samfund och bildade Lutheran Church in America (LCA). 1988 uppgick LCA i sin tur i Evangelical Lutheran Church in America (ELCA).

Augustana College and Theological Seminary¹¹

Founded in 1860 in Chicago, Augustana College and Theological Seminary moved three years later to Paxton, Illinois, remaining there for 12 years prior to its move to Rock Island, where the first college building was dedicated on September 22, 1875. The school was the flagship educational institution of the

⁶ Korsbaneret 1882, sid 91-93

⁷ Korsbaneret 1882, sid 93-95

⁸ Förteckning utvandrare med ångfartyget Rollo, från Göteborg 18 augusti 1871

⁹ J. Seleens självbiografi ”The valley of Tears” J.Seleen, Ruth Billdt, Publisher: Marguette, Kansas : I.S. Johnson, ©1971 ” Autobiography of a pioneer pastor, Dr. Johan Seleen (1843-1929), who was born in Väse Parish, Värmland County, Sweden. He came to America in 1871 and entered Augustana College and Seminary in Paxton, Illinois. He was ordained on Sept. 29, 1872. He was married to Sofia Bergren of Nyed, Värmland Co., Sweden. They had eight children. The first pastorate to which Rev. Seleen was called was at Mariadahl, Kansas.”

¹⁰ <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/augustanakyrkan>,
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/augustana-college>

¹¹ <https://www.rigov.org/913/Augustana-College>

Augustana Lutheran Synod, a national church body made up primarily of Swedish immigrants and their descendants. Following a merger which created the Lutheran Church in America in 1962, the Seminary left Rock Island to become part of the Lutheran School of Theology at Chicago. Today, Augustana is related to the Evangelical Lutheran Church in America, and is considered to be among America's leading liberal arts colleges.

Anders Gustaf började direkt efter ankomsten till Paxton i månadsskiftet augusti/september 1871 studier vid Augustana College's prästseminarium. Den 29 september 1872 utexaminerades han tillsammans med 17 andra pastorer, bl.a. Johan Seleen, och i Galesburys kyrka invigdes han till "Herrans tjänst"¹². Två dagar därefter, 1 oktober 1872, gifte han sig med Christina Wilhemina Berggren¹³.

Christina Wilhelmina Berggren föddes den 17 mars 1852 på gården Wiberg i Väse församling, Värmland. Fadern Carl Berggren, född på Persbergs gruvfogdegård den 7 oktober 1810, gifte sig den 23 februari 1840 med Katarina Jonsdotter f. den 14 december 2012 och fick med henne gården Wiberg. Christina Wilhelmina var den yngsta i syskonskaran bestående av 4 barn. Den äldsta system Sofia f. 4 februari 1841 gifte sig den 3 juni 1865 med Johan Seleen och de och två barn reste till USA 1871 tillsammans med Anders Gustaf Skeppstedt som år 1872 gifte sig med Christina Wilhelmina. Christina Wilhelmina hade tidigare, 1869, rest till USA och bodde hos sin halvbror J.K. Austrin, Coal Valley, Iiinois. Anders Gustaf Skeppstedt och Johan Seleen var alltså svågrar, gifta med systrarna Sofia och Christina Wilhelmina Berggren.

Anders Gustaf och Christina Wilhelmina fick fyra barn, Josef Augustinus f. 1873, Filip Ambrosius f. 1875, Naemi Wilhelmina f. 1877 och Anders Gustaf Samuel f. 1880. Efter Anders Gustafs död gifte Christina Wilhelmina om sig 1886 med lantbrukaren Carl Nilsson från Nyed, Värmland. De fick tre barn Lydia Christina f. 1887, Julia Katharina f. 1889 och Hanna Serafia f. 1893. Carl Nilsson avled 1895. År 1900 gifte Christina Wilhelmina om sig ytterligare en gång med lantbrukaren Anders Andersson från Väse. De



Christina Wilhelmina Skeppstedt
https://www.genealogi.se/faktabanken/portraetfynd-ren-index/all?link_desc=28326

¹² Korsbaneret 1882, sid 100

¹³ Brev, daterat 1982-02-15 från Ulrika Stake, Arvika till Mr and Mrs Birger Swenson, Swenson Swedish Immigration Research Center, located at Augustana College. Ulrika Stake var dotter till Hanna Serafia Nilsson, dotter till Christina Wilhelmina Berggren-Skeppstedt i hennes andra äktenskap med Carl Nilsson. Brevet finns i ett arkiv tillhörande Swenson Swedish Immigration Center, Augustana College, Rock Island Illinois. Samlingen, "Kristina W. Bergren Skeppstedt papers" innehåller också bl.a. brev från Christina Wilhelmina och Anders Gustaf till släktingar i Sverige.

bodde då i Christinas barndomshem
Wiberg¹⁴

Anders Gustaf blev i samband med sin pastorsutnämning kallad till att bli pastor i Augustanasynodens församling i Fremont, Iowa¹⁵. Församlingen, som tidigare inte haft någon pastor hälsade honom till en början odelat välkommen och lyssnade gärna till hans predikningar¹⁶. Dock hade ganska många i församlingen börjat ta intryck av den stridbare Paul Petter Waldenström.¹⁷ Waldenström drevs genom sina ställningstaganden i försonings- och nattvardsfrågor till att bryta med Evangeliska Fosterlandsstiftelsen och Svenska kyrkan. Sedan Svenska Missionsförbundet grundats 1878 blev Waldenström den svenska frikyrklighetens främste ledare.¹⁸ I Korsbaneret 1882 beskrivs på sidorna 101 – 113 ingående de stridigheter mellan de frikyrkligt inriktade församlingsmedlemmarna och Anders Gustaf som starkt försvarade Augustanasynodens och svenska Evangelisk-lutherska trossamfundets teologiska grund¹⁹. Det sägs här att Anders Gustaf, när han kom över till Amerika, kan ha varit ”något smittad av den separatistiska andan”. När han under tiden som pastor i Fremont ”kom att stå ansikte mot ansikte med separatism blev han emellertid grundligt kurerad för den sjukdomen”. Hans egna ord om detta var: ”Min liberalism har genom erfarenhet givit vika för en sansad konservatism.” Även om Anders Gustaf motarbetades kraftigt av ”separatisterna” i församlingen hade han många församlingsmedlemmar som stödde honom. Han fick även uppmuntran och deltagande stöd från ämbetsbröder. Speciellt kan nämnas att Dr. Tuve Hasselquist, en av Augustanasynodens förgrundsgestalter, i ett nummer av tidskriften Augustana skrev: ”Skeppstedt hade förvärvat sig goda kunskaper och var dessutom en av dem som oupphörligen förökade sitt kunskapsförråd, till följd varav hans predikningar voro innehållsrika, på samma gång som de alltigenom andades den barnatro och ödmjukhet varav han själv besjälades”²⁰.

Stridigheterna inom församlingen tog enligt Anders Gustaf själv hårt på hans hälsa²¹. Sannolikt bidrog detta till att han accepterade en kallelse från Gethsemane församling i Chicago, dit han flyttade under våren 1876. Han mottogs där väl av församlingen, men hans hälsa försämrades. Efter att läkare förklarade att hans hosta var symptom på lungshot bestämde han sig för att resa till Sverige för att få hjälp.

Återkomst till Sverige. Konvalescenstid och återhämtning från lungsjukdom. Prästexamen inom svenska kyrkan. Tjänstgöring som vice komminister i By. 1878-1880

Resan till Sverige anträdde den 2 maj 1878 och den 23 maj ankom han till sitt föräldrahem. På pingstdagen predikade Anders Gustaf i Nedre Ulleruds kyrka²².

¹⁴ Se fotnot 13

¹⁵ The Augustana Ministerium – A Study of the Careers of 2504 Pastors of the Augustana Evangelical Lutheran Synod/Church 1850-1962 by Conrad Bergendoff

¹⁶ Korsbaneret 1882, sid 101

¹⁷ Se fotnot 16

¹⁸ Nationalencyklopedin, P P Waldenström. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/p-p-waldenström>

¹⁹ Korsbaneret 1882, sid 101-113

²⁰ Korsbaneret 1882, sid 110

²¹ Korsbaneret 1882, sid 102

²² Korsbaneret 1882, sid 114

Mötet med föräldrarna kan ha varit svårt eftersom de hade influerats av P.P. Waldenströms tankesätt. I deras hem fanns tidningar och böcker som innehöll ”det nya evangeliet”. Anders Gustaf ansåg dock att ”de trodde på det gamla sättet – och voro Waldenströmmare blott till namnet, men ej i sak”. Utanför anhörigkretsen betraktades Anders Gustaf med viss misstänksamhet men efterhand fick han allmänt förtroende och hans predikningar blev uppskattade eftersom de var enkla att förstå.²³

För att få hjälp med sin lungsjukdom reste Anders Gustaf inom kort till en badanstalt i Visby, där läkare konstaterade att hans sjukdom var lungdot. Han vistades där under någon tid och fick då också tillfälle till att predika, vilket gav honom många vänner och mycket uppskattning. Biskopen i Visby, Lars Anton Anjou, önskade att han skulle bli präst i Visby stift. Anders Gustaf önskade helst att kunna återvända till Nordamerika men begav sig ändå tillbaka till Karlstad, där han efter kontakt med biskopen i Karlstads stift Claes Herman Rundgren i oktober 1878 ansökte till Kungl. Maj:t. om att få bli präst i Karlstads stift. För att denna ansökan skulle beviljas behövde han sina betyg från studierna i Nordamerika. Under tiden som han väntade på betygen verkade han under någon tid som predikobiträde i Älvdalen. Betygen anlände strax före påsken 1879. På ”tredje dag påsk” godkändes han för svensk prästexamen inför domkapitlets ledamöter. Examinationen gällde ämnena grekiska, exegetik, dogmatik och kyrkohistoria. Efteråt bjöds han på middag av biskopen. Samma dag fick han förordnande som vice komminister i By pastorat²⁴ och tillträdde sin befattning den 1 maj 1879.²⁵ Pastoratet utgjordes då av tre församlingar med en kyrkoherde, Matthias Leonard Wikland²⁶, som också var kontraktsprost i Nors och Norra Dalas kontrakt, och två komministrar. Wikland var gammal och hade därför en adjunkt till sin hjälp.

Som vice komminister i By fick Anders Gustaf en bostad i pastoratets komministerboställe, Kyrkerud (där skalden Esaias Tegnér föddes år 1782; Tegnérns far var komminister i By 1766-1765). Han började sitt arbete i By pastorat med stora ambitioner. Han predikade i kyrkan på förmiddagar och på eftermiddagar i något skolhus för stora åhörarskaror som lyssnade till ”den amerikanske prästen” som han kallades. Att prästen höll föredrag på eftermiddagar utanför kyrkan var något nytt men skedde i enlighet med prostens Wiklands vilja. Anders Gustafs vacklande hälsa gjorde dock att han snart fick ta två månaders tjänstledighet för att igen besöka badanläggningen i Visby. För att kunna resa var han trots sin sjukdom tvingad att innan han åkte genomföra husförhör och undervisning av nattvardsbarn m.m., vilket ytterligare försvagade hans hälsa. I Visby kunde han ändå vid sidan om rehabilitering arbeta som ”badhuspredikant”, vilket stärkte hans ekonomi eftersom han för detta fick ”fria bad och elektricitet”. Under hösten 1879 reste han också till Christiania (Oslo) i Norge för att få hjälp mot sin sjukdom av den namnkunnige läkaren, Prof. Joachim Andreas Voss. Läkaren hävdade att ”sjukdomen inte var lungdot utan endast var något fel i luftrören”. Voss rekommenderade som botemedel att ”låta skägget växa kring munnen”. Professor Voss diagnos gav Anders Gustaf hopp om att kunna bli återställd.²⁷

Under tiden som präst i By fick Anders Gustaf två erbjudanden om att återvända till Nordamerika och ta upp arbete inom Augustanasynoden. Eftersom han emellanåt ansåg att hälsan förbättrades ville han gärna acceptera inbjudningarna. Den första kom från en församling i Iowa men eftersom biskopen i Karlstad ställde sig negativ till tjänstledighet

²³ Korsbaneret 1882, sid 115-116

²⁴ By församling, införlivades den 1/1 1943 med Säffle församling. By var tidigare moderförsamling i pastoratet. Då By införlivades med Säffle blev det senare moderförsamling. <https://www.arkivdigital.se/sources/195>

²⁵ Korsbaneret 1882, sid 116-122

²⁶ By kyrka, En krönika till 200-års-minnet, 1979, Alf Johansson

²⁷ Korsbaneret 1882, sid 122-124

accepterade Anders Gustaf inte inbjudningen. Biskopen skrev: ”Till svar på skrivelsen meddelar jag att det skulle göra mig ganska ledsen om herr pastorn på allvar ämnade lyssna till anbud från Amerika. Jag har nämligen hört mycket gott om er ämbetsverksamhet och förhållande i By pastorat och har därför varit särdeles nöjd med att ha fått till stiftet en allvarlig och samvetsgrann prästman”. Den andra inbjudningen²⁸ kom i november 1879 från den tidigare nämnde Dr. Hasselquist, som nu var föreståndare för Augustana College & Seminarium. Han önskade att Anders Gustaf skulle komma till läroanstalten som lärare, bl.a. som vikarie för C.M. Esbjörn, som ville fortsätta studier på annan ort. Denne Esbjörn var son till den förste föreståndaren för Augustana College, Lars Paul Esbjörn, tillika en av grundarna av Augustanasynoden²⁹. Anders Gustaf antog denna inbjudan med stor glädje eftersom hans högsta önskan var att bli lärare vid en läroanstalt. Han begärde därför tjänstledighet från sin prästtjänst från den 1 juni 1880. Denna gång beviljades tjänstledigheten och han ämnade stanna någon månad i Göteborg för studier innan avresan till Amerika.³⁰

Anders Gustafs sista tid och död. Gravplats på By kyrkogård 1880

Den planerade resan till Nordamerika blev emellertid aldrig av. I ett brev³¹, daterat 15 februari 1882, från fru Ulrika Stake, Arvika till Mr. and Mrs. Birgit Swenson (The Swenson Center, Augustana College, Rock Island Illinois) beskriver hon en händelse som gjorde att Anders Gustaf insjuknade och blev så sjuk att han inom kort avled. När Anders Gustaf bestämt sig för att lämna Sverige inbjöds församlingen till en avskedspredikan i By kyrka. Eftersom han blivit mycket populär blev kyrkan så överfull att man öppnade alla dörrar och fönster så att alla som inte kommit in skulle kunna lyssna till honom. Detta gjorde att han utsattes för alltför mycket drag så att han den 24 maj insjuknade i en svår lunginflammation. De sista dagarna av Anders Gustafs liv, sängliggande i ett sjukrum i komministerbostället Kyrkerud, har ingående beskrivits av en studerande A. Kinell och återgivits i Korsbaneret³². Uppenbarligen hade Anders Gustaf svårt lidande under de sista dagarna men hans ord som ofta med svårigheter uttalades präglades av en mycket stark Gudstro och förtröstan på Kristus. Hustrun Kristina Wilhelmina liksom många vänner var närvarande de allra sista dagarna. Till hans stora glädje kunde han också ta avsked av sin åldrige far som ankommit kort före Anders Gustafs död.

Anders Gustaf avled den 2 juni 1880 i en ålder av 30 år, 4 månader och 5 dagar.

Anders Gustaf begravdes på en vacker plats på By kyrkogård nära kyrkan. Gravplatsen hade av den åldrige prosten Wikland utsetts till hans egen, men han överlämnade den till Anders Gustaf ”av vänskap och kärlek”. På graven reste några kristna vänner en minnessten som invigdes den 22 augusti 1880 med ”Guds ord, bön och sång”. En Pastor Nordstedt höll en kort predikan över Anders Gustaf Skeppstedts sista ord. ”Jag vet att min förlossare lever”.³³

Något om Anders Gustaf Skeppstedts diktning

I Korsbaneret från 1882, sidan 81, kan man läsa³⁴:

²⁸ Brev från Dr. Tuve Hasselquist, föreståndare för Augustana College & Seminarium, Rock Island, till Anders Gustaf Skeppstedt, daterat 22 november 1879

²⁹ <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=15469>

³⁰ Korsbaneret 1882, sid 123-124

³¹ Se fotnot 13

³² Korsbaneret 1882, sid 125-128

³³ Korsbaneret 1882, sid 129

³⁴ Korsbaneret 1882, sid 81

”Skeppstedt var ej utan poetisk begåvning. Redan hos gossen yppade sig denna skaldenatur, i det den gav sig uttryck uti små verser över varjehanda företeelser i hemmet. Denna gåva bibehöll och odlade han såsom yngling och man, och lät ofta sin harpa tona till sin Frälsares pris.”

I Korsbanerets artikel finns flera av Anders Gustafs dikter och sånger återgivna. Om sitt eget dop skriver han:

*När du först kom till denna jorden,
Du låg så hjälplös, svag vid moderns bröst.
Du hörde då ej till den rätta hjorden,
Du var ett vredens barn, men vilken tröst,
När dopets helga vatten från ditt huvud flöt.
Då kom den hulde Herden, tog dig i sitt sköt.³⁵*

I 18-årsåldern skrev Anders Gustaf sången:

*Men nu en gång jag vet ej vad
Det var som gjorde mig så glad,
Ja, jag uti Guds ord fick se,
Att Kristus dött för syndare.
Ack tänkte jag, bland deras hop
Är även jag. Med glädjerop
Jag skyndade till korset fram,
Fick se min vän och med min arm
Omfamnade jag Frälsaren.
.....³⁶*

Vid en äldre systems begravning strax efter att Anders Gustaf kommit till Sverige från Amerika år 1878 framförde han några verser, vars första rader lyder:

*Så blek och kall du ligger där, o syster du,
Som make, barn, föräldrar lämnat och oss sju³⁷.
Som bildade med dig en sluten syskonring.
Nu står vi sörjande din bår omkring,
Men vi ej gråta blott; vi kunna fröjdas ock,
Ty ljuvt det är för oss att veta, att du dock
Ej har gått bort – nej har blott gått hem förut,
Farväl. Vi träffas än en gång vid dagens slut!
.....³⁸*

Inför avresan till Amerika skrev han en mycket lång avskedssång vars inledningsstrofer är:

*Farväl, farväl mitt hemlands berg och dalar!
Jag måste gå mot icke kända öden.
Mig vinkar vågen, östanvinden talar
Och ber mig följa över havens flöden.*

³⁵ Korsbaneret 1882, sid 80

³⁶ Korsbaneret 1882, sid 84

³⁷ Två av syskonen hade avlidit tidigare än denna syster.

³⁸ Korsbaneret 1882, sid 81

*O Svea, fädrens jord farväl! Till havs jag drager.
Ej mer din modersbarm skall trötta lemman fägna.
Från tårepilen ned jag nu min harpa tager,
Ty dig o Svea. Vill min svanesång jag ägna.³⁹*

Under den stormiga perioden när Anders Gustaf verkade som pastor i Fremonts församling och stred mot separatister började hans hälsa att försämrans. När han lämnade denna befattning skrev han följande avskedssång:

*Min tid förgår, min dag till afton skrider,
Och graven liksom viskar re'n mitt namn,
Snart livets sol sin sista stråle sprider:
Snart jordens sköte öppnar mig sin famn.
Farväl! Farväl! Med dödens djupa bölja
Jag måste följa!*

*Farväl, farväl, I alla vänner kära,
Som velat älska mig, trots all min brist.
Tack, att I dock MIN BÖRDA velat bära: [Gal. 6]
Som börda har jag räknat all min brist.
Hur mången tår, då jag i kammar'n sutit,
Min' ögon gjutit.*

*Farväl du värld, med all din falska fägring;
Du uppfyllt har mitt liv med mycken strid.
Du visar gyll'ne land – men blott en hägring, –
Ty ingen kommer deras gränser vid,
Att plåga, såra. döda, folk förföra
Ej lyckliggöra.*

*Fast icke lång min bana här fått vara;
Dock tårars bröd jag ofta smakat på.
Dock svårast – jag det även fått förfara –
Att utav vänner törnen ofta få.
Och då jag tänkt: På Gud jag blott kan bygga,
På honom trygga.⁴⁰*

Min personliga syn på de här dikterna och sångerna är att de knappast kan anses vara så ”stor poesi”. De återspeglar ändå mycket väl Anders Gustafs starka religiositet, förtröstan på Kristus och gudstro. Ur ett perspektiv från 2000- talet kan man kanske anse diktningen som naiv och visande på en form av ”barnatro”. Dock bör man komma ihåg att Anders Gustaf levde för omkring 150 år sedan.

Eftersom han ofta använde dikter och sånger för att uttrycka sina känslor och åsikter kan man också ana att han ansåg att språkliga formuleringar var viktiga. I artikeln i Korsbaneret skrivs återkommande att Anders Gustafs predikningar var populära. Det är uppenbart att han ägnade

³⁹ Korsbaneret 1882, sid 96

⁴⁰ Korsbaneret 1882, sid 113

mycket tid att förbereda sig för dem för att bli intressant och medryckande. Han insåg att språket var ett viktigt verktyg för framgång i förkunnelsen.

Efterskrift

Upprinnelsen till att jag skrivit den här sammanfattningen av Pastor Anders Gustaf Skeppstedts liv är ett telefonsamtal från *Jörgen Sundin, Rörvass Solsidan, Säffle* i oktober 2017. Både Jörgen och jag har intresserat oss en del för släktforskning. Jörgen som har en relation till Skeppstedtsläkten några generationer tidigare hade observerat att jag har en hel del information om vår släkt som man kan finna på nätet. *Jörgens farfar Oskar Sundin gifte sig år 1903 med Anna Karolina Skeppstedt f. 1876 och som avled år 1911. Oskar Sundin gifte om sig år 1914 med Jörgens farmor, Hilda Sofia Kjellberg. När Jörgen ringde mig kunde jag tala om för honom att Pastor Anders Gustaf Skeppstedts grav finns på By kyrkogård och jag berättade en del om vad jag kände till om Anders Gustafs liv och om hans sista tid som vice komminister i By. Jörgen som bor nära kyrkan besökte därefter graven och kunde också finna att jag är angiven i kyrkogårdsexpeditionens gravdokumentation som en anhörig till Anders Gustaf. Några veckor efteråt kontaktade Jörgen mig igen och talade om att man i Säffle församling börjat planera för att organisera kyrkogårdsvandringar på församlingens kyrkogårdar. Han bad mig därför skriva ned det jag visste om Anders Gustaf, vilket skulle kunna vara av intresse att berätta om vid vandringar på By kyrkogård.*

Eftersom jag avser att skicka detta dokument till några av mina släktingar gör jag i det följande en mycket kort sammanfattning av vad jag känner till om Skeppstedtsläkten. Sammanfattningen har anpassats så att Anders Gustafs släktskap med ”min gren” av släkten skall kunna förstås liksom sambandet med Jörgens Sundins släkt. På den sista sidan av dokumentet finns en förenklad släkttavla, som förhoppningsvis ska underlätta läsandet.

Oskar Sundins första hustru, Anna Karolina Skeppstedt, var dotter till Karin Arnesdotter och Henrik (Hindrik) Gustaf Skeppstedt, som var en äldre bror till *min farfars, Karl August Skeppstedts f. 1883, mor Karolina Skeppstedt f. 1866*. Anna Karolina föddes i Eda år 1876 innan Henrik Gustafs och Karins giftermål (i födelseboken för Eda församling 1876 anges Henrik Gustaf Skeppstedt från Lyred som far till Anna Karolina). De flyttade något år efter Anna Karolinas födelse till Eidskog i Norge, där de gifte sig år 1880.

Henrik Gustaf f. 1847 och Karolina f. 1866 var två i en syskonskara på nio barn till Carl Skeppstedt f. 1822 och Anna Maria Lindberg Skeppstedt f. 1824. Carl var en yngre bror till Pastor Anders Gustaf Skeppstedts far, Anders Peter Skeppstedt f. 1816 (se sidan 2). *Pastor Anders Gustaf Skeppstedt var alltså kusin till min farfars mor Karolina Skeppstedt och till Jörgen Sundins farfars första hustrus far Henrik Gustaf Skeppstedt.*

Bröderna Anders Petter och Carl Skeppstedt var båda födda i Garphyttan, Tysslinge i Närke. De flyttade år 1823 med sina föräldrar, Gustaf Skeppstedt f. 1792 och Catharina f. Olsdotter 1786 och ytterligare en bror Gustaf f. 1820, från Garphyttan till Nedre Ullerud i Värmland. Fadern Gustaf fick arbete som ”Walsmästare” vid Mölnbacka bruk. Anders Petter och Carl fick ytterligare en bror, Olof f. 1825 som föddes i Mölnbacka. Fadern Gustaf dog ”av en vådlig händelse” drygt en månad efter Olofs födelse medan modern Catharina levde som ”underhållshjon” ytterligare drygt 10 år.

Familjen Gustaf och Catharina Skeppstedt med barnen Anders Petter, Carl och Gustaf var de första ”Skeppstedtarna” i Värmland. Vi känner till tre tidigare generationer med namnet Skeppstedt – Gustafs far, Gustaf Skeppstedt f. 1766 i Svennevad Närke, Gustafs farfar Gustaf Andersson Schiepstedt f. 1732 i Gällersta Närke och Gustafs farfarsfar Anders Andersson Schiepstedt f. 1696 i Fällersta, Gällersta Närke. Anders Andersson Schiepstedt var ryttare för

Fällersta Rote och By och är den förste som har namnet Skeppstedt/Schiepstedt/Schepsted. Sannolikt är det ett soldatnamn, vars ursprung inte är fastställt men som skulle kunna ha anknytning till platsen Skeppsta eller Schiepsta, som ligger inte långt ifrån Gällersta. Anders son Gustaf, sonson Gustaf och sonsonson Gustaf var alla smeder, liksom Anders Petter (far till Pastor Anders Gustaf) och Carl (min farfars morfar). Anders Andersson Schiepstedt var gift med Kerstin Gustafsdotter f. 1701 i Almby Närke. Vi känner till något om hennes förfäder i tre generationer bakåt; de första är födda i början av 1600-talet. De bodde alla i Almby.

Anders Petter Skeppstedt stannade i Mölnbacka, där han först arbetade som smed vid bruket. Enligt Korsbaneret 1882, sid. 80 nödgades han sluta att arbeta vid bruket eftersom han betraktades som "läsare" men kunde år 1864 flytta till en liten lantegendom "Edet" i Mölnbacka, där han kunde försörja sin familj som bonde. Sonen, "Pastor Anders Gustaf" hade alltså Edet i Nedre Ullerud som sitt fädernehem när han började studera vid Lyceum i Stockholm innan han år 1871 reste till Nordamerika och som han också återvände till när han kom tillbaka till Sverige år 1878.

Min farfars morfar Carl flyttade från Nedre Ullerud någon gång på 1830-talet. Han arbetade till en början som dräng bl.a. i Gunnarskog och senare Ransäter/Munkfors. Däremellan var han tillbaka i Nedre Ullerud en tid. I Munkfors träffade han smeddottern Anna Maria f. Lindberg 1824 som han gifte sig med år 1845, varefter de flyttade till Älgå bruk nära Arvika, där Carl fick arbete som spiksmed/knippsmed. År 1849 flyttade de med två barn Ida Cathrina f. 1845 och Henrik Gustaf f. 1847 (*Jörgen Sundins farfars första hustrus far*) från Älgå till Lyreds Hytta i Gunnarskogs församling och bosatte sig i byn Allstakan som ligger nära Lyred. Carl fortsatte där sitt arbete som spiksmed fram till 1862 då familjen, nu med sju barn flyttade till Norge, där de bl.a. bodde i Medskog, där ytterligare två barn föddes; den yngsta Karolina f. 1866 *blev min farfars mor*. År 1872 flyttade familjen tillbaka till Gunnarskog där de igen bosatte sig i byn Allstakan. Familjen bodde, enligt min farfar och hans yngste bror Gunnar Skeppstedt, Arvika, i Torpet Jonsberg som hörde till Allstakan. Det finns inte mycket kvar idag, 2017, av torpet, men platsen och torpresterna har av Riksantikvarieämbetet registrerats som Skeppstedtstorpet, Allstakan med RAÄ-nummer "Gunnarskog 425:1" och det finns skyltar som visar var torpet låg.

Syskonen Henrik Gustaf Skeppstedt och Karolina Skeppstedt, två av Carl och Anna Marias nio barn, var som nämnts ovan kusiner med Pastor Anders Gustaf Skeppstedt.

Henrik Gustaf Skeppstedt lämnade föräldrarna när de bodde i Norge och stannade kvar i Norge när föräldrarna och några av barnen flyttade tillbaka till Lyred/Allstakan i Gunnarskog år 1872. Han gifte sig under Norgetiden år 1879 med Karin Arnesdotter f. 1856 från Eda. Henrik Gustaf bodde då i Magnor/Eidskog och de bosatte sig där efter giftermålet. De flyttade år 1888 tillbaka till Sverige och bodde korta tider i Rottneros, Arvika och Sätered i Köla varefter de bosatte sig i Rottna i Sunne. I samband med flyttningen från Köla till Sunne 1891 lämnade dottern Anna Karolina f. 1876 föräldrarna. Hon arbetade som piga på några olika ställen, först i Sunne och i Västra Ämtervik dit hon flyttade år 1895. I Västra Ämtervik träffade hon *Jörgen Sundins farfar Oskar Sundin* och de flyttade i slutet av år 1903 till Sunne där de gifte sig den 26 december år 1903. De bodde i Skarped, Sunne, där Oskar Sundin arbetade som bl.a. dräng och stallkarl. Anna Karolina avled den 7/12 1911 på grund av sockersjuka. Oskar Sundin bodde kvar i Sunne när han den 2 oktober 1914 gifte sig med *Hilda Sofia Kjellberg som blev Jörgen Sundins farmor*.

Min farfars mor, Karolina Skeppstedt, som föddes i Medskog, Norge och flyttade med sina föräldrar till Allstakan/Lyred i i Gunnarskog, arbetade något år i Karlstad som piga. Under denna tid träffade hon en man från Karlstad, Herman Fagerström, f. 2 juli 1859 och fick med honom den 15 april 1883 sonen Karl August, som blev min farfar. De gifte sig aldrig utan Karolina med sonen bodde hos hennes föräldrar i Allstakan ett antal år. Hon gifte sig 1886 med arbetaren Magnus Nilsson f. 1862 i Bogen Värmland. De bodde fram till år 1891 hos Karolinas föräldrar till dess att de flyttade till Arvika år 1891. Farfar, liksom flera av hans syskon som hade Magnus Nilsson som far, tog sin mors namn, Skeppstedt. Farfar tog värvning och blev korpral vid Kungl. Svea Ingenjörskår i Stockholm. Han återvände till Arvika år 1904 och gifte sig samma år med *min farmor Emma Emilia Randström* f. 27 december 1885 från Fryksände i Värmland. De bodde kvar i Arvika hela sina liv och fick tre barn varav min far *Helge Skeppstedt* f. 6 november 1911 var den yngste. Farfar arbetade först som filare och blev så småningom verkmästare vid Arvikaverken.

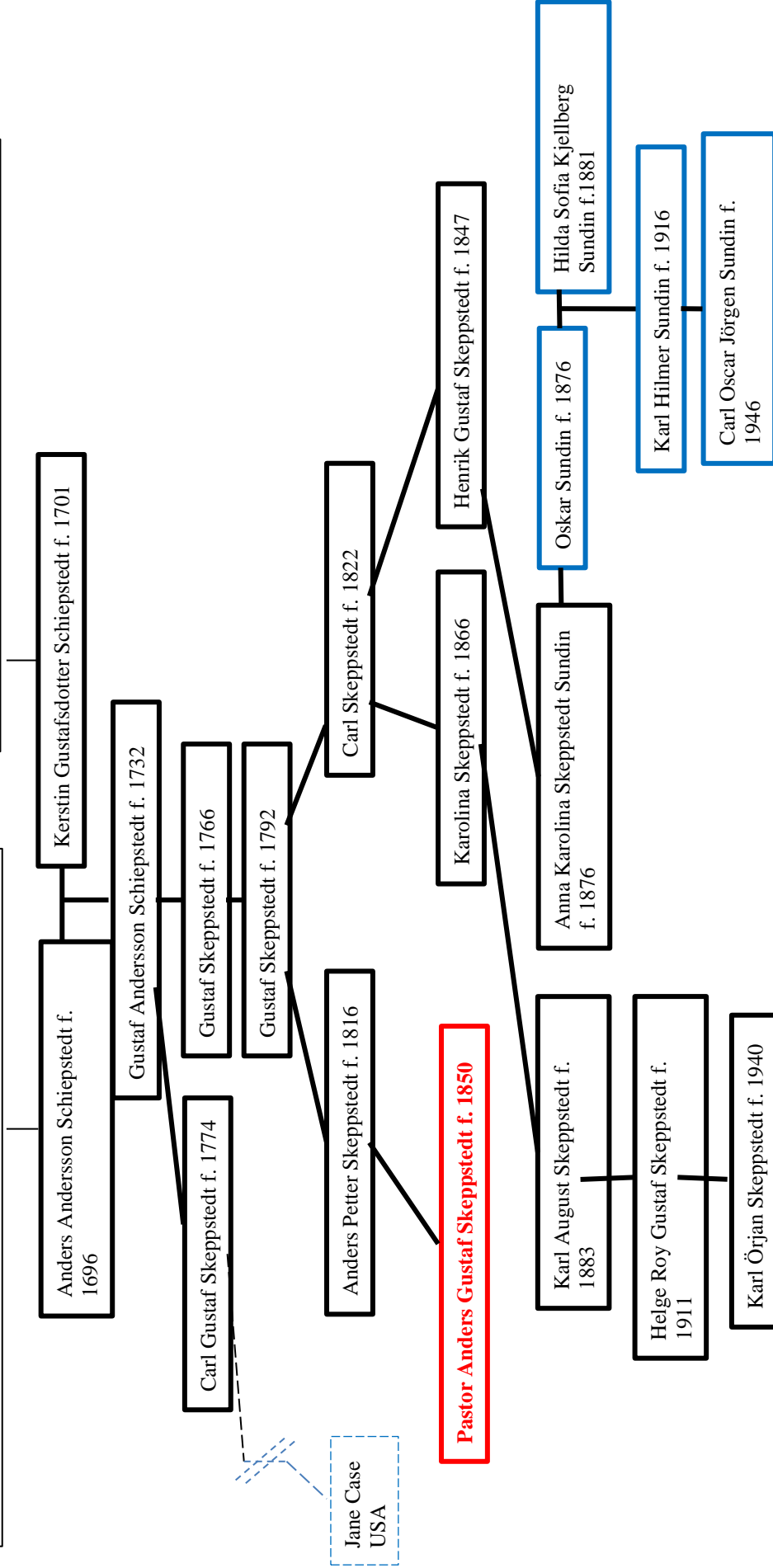
Mitt intresse för Pastor Anders Gustaf Skeppstedt väcktes genom att jag år 2001 fick kontakt med en släkting från USA, Mrs. Jane Case, Portland Tennessee. Jane härstammar från en gren av Skeppstedtsläkten som utgår från Carl Gustaf Skeppstedt f. 1774. Carl Gustaf var son till Gustaf Andersson Skeppstedt f. 1732 (se ovan) och sonson till Anders Andersson Schiepstedt. Jane hade funnit att en Anders Gustaf Skeppstedt hade arbetat som präst vid Augustanasynoden i USA. Vi begrep ganska snart vår släktrelation med honom och det var Jane som fann det nummer av Korsbaneret, som gett mig större delen av den kunskap jag har om Anders Gustafs liv. År 2005 besökte jag och min fru Kersti By kyrkogård för att se om vi kunde hitta Anders Gustafs grav eftersom vi läst i Korsbaneret att han hade begravts där. Vi letade ganska länge på den stora kyrkogården utan att hitta den. Vi var nära att ge upp när vi till sist fann graven nära kyrkan. Att vi inte fann den tidigare berodde helt enkelt på att gravstenen var för stor! Vi hade inte tänkt oss en så imponerande sten. När vi funnit gravplatsen besökte vi kyrkogårdsexpeditionen intill kyrkan. Vi blev mycket vänligt mottagna och eftersom inte några släktingar fanns angivna i dokumentationen om Anders Gustaf Skeppstedts grav blev jag registrerad som en släkting till honom. Märkligt nog blev jag kort därefter kontaktad av en annan släkting till Anders Gustaf, Sigrid Byh från Åmål. Hennes farmor Naemi Vilhelmina Larsson f. Skeppstedt 1877 i Iowa, USA var dotter till Pastor Anders Gustaf Skeppstedt. Sigrid Byh är nu också registrerad som en släkting till Anders Gustaf Skeppstedt.

Askim i december 2017

Örjan Skeppstedt
orjan.skeppstedt@gmail.com

Anders Andersson Schieppstedt var den förste i släkten med namnet "Skeppstedt". Han var ryttare för Fällers rote och by i Närke. Namnet kan vara ett soldatnamn syftande på platsen Skeppsta, nära Örebro.

Information, om än ganska knapphändig, om Kerstin Gustafsdotter Schieppstedts förfäder i 3 generationer finns. Kerstins farfars föräldrar var födda omkring 1610.



Mycket förenklad släktavla för Skeppstedtsläkten avsedd att förklara **Pastor Anders Gustaf Skeppstedts** släktförhållanden

(Örjan Skeppstedt har ytterligare, ganska omfattande, information om personernas äktenskap, syskon och barn samt förgreningar av Skeppstedtsläkten)